

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สังคมไทยในปัจจุบันกำลังอยู่ในทิศทางการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคม ที่เข้าสู่ช่วงยุคอุตสาหกรรม ข่าวดสารและเทคโนโลยีที่สื่อถึงแนวโน้มของการพัฒนาประเทศ เช่น การขยายฐานการผลิตทางอุตสาหกรรมมากขึ้น การเคลื่อนย้ายแรงงานชนบทเข้าสู่อุตสาหกรรม ประกอบกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ ทำให้สังคมและคนต้องปรับเปลี่ยนตัวเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว เหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงประสิทธิผลของการพัฒนาประเทศของรัฐบาลในแต่ละสมัย ภายใต้แผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่มีมาแล้วถึง 8 ฉบับ แต่โดยรวมแล้วการพัฒนาที่ผ่านมาดูเหมือนจะให้ความสำคัญไปในทาง “วัตถุ” เสียส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นการพัฒนาเพียงด้านเดียวที่ไม่ยั่งยืน โดยลืมนึกไปว่าการพัฒนา “คน” ซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญนั้น ก็มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศมากด้วยเช่นกัน

ปัจจุบันภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 รัฐบาลได้ให้ความสำคัญและเน้นหนักในการพัฒนาคนมากขึ้นและควบคู่ไปพร้อมกับการพัฒนาทางด้านวัตถุ ซึ่งถือว่าเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและมีประสิทธิผลมากกว่า เพราะที่ผ่านมามีการพัฒนาประเทศอยู่ในสภาวะการณ์ที่ขัดแย้งในตัวเอง คือ ในขณะที่สภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เป็นอยู่ก็เอื้อต่อการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ แล้ว แต่สิ่งที่ตามมาที่เป็นปัญหาจากการพัฒนายังเกิดขึ้นมากเช่นกัน โดยเฉพาะปัญหาสุขภาพจิตที่แฝงตัวมากับการพัฒนา ซึ่งถือว่าเป็นภัยคุกคามที่น่ากลัวและนับวันจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากการขยายตัวของเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม ทำให้เกิดสภาพความจำเป็นหรือความต้องการใช้ยาเสพติดของบุคคลบางอาชีพ บางประเภท สภาพทางสังคมและการศึกษาที่เน้นความเปลี่ยนแปลงทางวัตถุมากขึ้น มีผลทำให้คนในสังคมเกิดความสับสนต่อสภาพความเป็นอยู่ในสังคม เมื่อบุคคลเหล่านั้นปรับตัวไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ก็มีโอกาที่จะหันไปใช้ยาเสพติดมากขึ้น และการปรับตัวเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจนานาชาติของประเทศไทย ก็ทำให้เป็นช่องว่างในการลักลอบค้ายาเสพติดเปิดกว้างตามไปด้วย

จากการพัฒนาที่ผิดทางทำให้ปัญหาสุขภาพจิตเป็นปัญหาที่สำคัญยิ่งของประเทศไทย เป็นภัยคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อสังคมโดยส่วนรวม รัฐบาลมีแผนนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด เช่นเดียวกับประเทศอื่น ๆ ที่ประสบปัญหาการแพร่ระบาดของ

ยาเสพติดถึงแม้ว่าสถิติของผู้ติดยาเสพติด ชนิดยาเสพติดและผู้ค้ายาเสพติดจะมีจำนวนลดลง แต่สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในปัจจุบันยังมีให้เห็นอยู่เสมอ โดยเฉพาะการแพร่ระบาดของยาบ้า สารระเหย หรือสิ่งเสพติดในรูปแบบอื่น ๆ ในหมู่แรงงานและเยาวชน ทำให้รัฐต้องทุ่มเงินงบประมาณจำนวนมากในการควบคุมและปราบปราม แทนที่จะนำเงินเหล่านั้นไปใช้ในการพัฒนาประเทศในด้านอื่น ๆ ส่งผลให้ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดกลายเป็นปัญหาที่สำคัญเป็นอันดับต้นของประเทศ ซึ่งผลของปัญหาดังกล่าวก่อให้เกิดความสูญเสียอย่างยิ่ง ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และปัญหาอื่น ๆ ของประเทศ ที่จะต้องรีบเร่งแก้ไขโดยเร็วที่สุด

ตาราง 1.1 เพศและอายุของผู้เข้ารับการบำบัดยาเสพติด ปี พ.ศ. 2546

อายุ	ชาย	หญิง	รวม	คิดเป็นร้อยละ
น้อยกว่า 15 ปี	675	48	720	1.68
15-19 ปี	8,111	620	8,731	20.34
20-24 ปี	8,332	648	8,980	20.92
25-29 ปี	7,874	458	8,332	19.41
30-34 ปี	4,767	296	5,063	11.80
35-39 ปี	348	248	3,732	8.70
40 ปีขึ้นไป	6,557	804	7,361	17.15
รวม	39,800	3,119	42,919	100

ที่มา : สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 30 ธันวาคม 2546

จากตัวเลขการเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดจะเห็นว่าปัญหายาเสพติดนั้นไม่ได้เกิดแต่เฉพาะประชากรวัยแรงงาน ปัญหานี้ยังเกิดกับบุคคลในวัยเรียนมากด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะบุคคลที่มีอายุระหว่าง 15 – 24 ปี ที่ถือว่าเป็นวัยที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศในอนาคตที่ต้องให้ความสนใจและเอาใจใส่ และการแพร่ระบาดนี้ก็มีให้เห็นอยู่ทั่วไปตามสถานศึกษาและแหล่งบันเทิงทั่วประเทศ นอกจากนี้การใช้ประเภทของยาเสพติดหรือตัวยาในปัจจุบันยังมีความรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากเป็นสิ่งที่หายากและมีราคาแพงกว่ามากกว่าเดิม ซึ่งอาจส่งผลให้ผู้เสพยาเสพติดได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น

สถาบันเพื่อการพัฒนาแห่งประเทศไทย (Thailand Development Research Institute) หรือ TDRI ได้ประมาณการณ์จำนวนนักเรียนที่ใช้ยาเสพติดเมื่อปี 2536 ไว้ว่ามีประมาณ 71,666 คน ทั่วประเทศ หรือประมาณร้อยละ 0.5 ของจำนวนนักเรียนในสถานศึกษาทั้งหมด ต่อมาในปี 2540 กระทรวงศึกษาธิการได้ประมาณว่ามีนักเรียนใช้ยาเสพติดเพิ่มขึ้นเป็น 300,000 คน แต่ในปัจจุบันพบว่าจำนวนนักเรียนนักศึกษาที่ใช้สารเสพติดมีอยู่ประมาณ 70,397 คน ทั่วประเทศ จากจำนวน

นักเรียนนักศึกษาทั้งหมด 4,454,629 คน โดยแบ่งออกเป็น ผู้ที่เคยใช้สารเสพติด (ยังใช้อยู่) จำนวน 11,541 คน คิดเป็นร้อยละ 0.26, กลุ่มผู้ที่สงสัยว่าค้ายา จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 0.01 และกลุ่มที่ใช้สารเสพติดประเภทเห็ดบ้า บุหรี่ จำนวน 58,766 คน คิดเป็นร้อยละ 1.32 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 5)

ตาราง 1.2 จำนวนผู้ต้องหาและคดีเกี่ยวกับยาเสพติด ในปี พ.ศ. 2543-2546

ปี พ.ศ.	จำนวนคดี	จำนวนผู้ต้องหา
2543	222,614	238,380
2544	207,447	220,525
2545	190,893	201,059
2546	94,893	100,369

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 30 ธันวาคม 2546

เห็นได้ว่าการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสังคมปัจจุบันยังเป็นตัวเลขที่สูงอยู่ ถึงแม้ว่าจะมีจำนวนลดลงกว่าปีที่ผ่านมา เนื่องจากการปราบปรามอย่างจริงจังของทางภาครัฐตามแนวนโยบายการเอาชนะยาเสพติด แต่ปัญหาการแพร่ระบาดนั้นก็ยังคงมีอยู่ทั่วภูมิภาคของประเทศ โดยเฉพาะในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นจังหวัดที่ใหญ่ มีประชากรมากและมีสถานศึกษาอยู่หลายแห่งและหลายระดับ ไม่ว่าจะเป็น โรงเรียน อาชีวะ วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย ทำให้ทางจังหวัดต้องประสบกับปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นปัญหาหนึ่งที่สำคัญและอยู่ในความสนใจของสาธารณชน ที่จะต้องรีบเร่งแก้ไขโดยด่วน ซึ่งการแก้ไขปัญหายาเสพติดนั้น จะใช้วิธีการปราบปรามโดยการจับกุมผู้ผลิต ผู้จำหน่าย หรือผู้เสพแต่เพียงอย่างเดียวไม่อาจประสบผลสำเร็จได้ จำเป็นที่จะต้องใช้การป้องกันซึ่งเป็นวิธีการ “ดักหน้า” ก่อนที่ปัญหาจะเกิดขึ้น ดังนั้น การดำเนินงานการป้องกันบุคคลที่บริสุทธิ์ให้พ้นจากพิษภัยยาเสพติด จึงนับเป็นสิ่งที่ควรพิจารณาเป็นประการสำคัญในการที่จะขจัดปัญหายาเสพติดนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหายาเสพติดในสถานศึกษานั้น เป็นปัญหาสำคัญที่จะต้องเอาใจใส่และดำเนินการป้องกันแก้ไขโดยเร่งด่วน เนื่องจากเยาวชนในสถานศึกษาเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ หากสูญเสียอาจมีผลต่อการพัฒนาของประเทศ และเยาวชนส่วนใหญ่ก็เป็นผู้ที่มีความพร้อมที่จะรับคำแนะนำและรับรู้ในสิ่งที่ถูกที่ควรเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว การสกัดกั้นการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษาจึงอยู่ในวิสัยที่จะทำได้โดยวิธีป้องกัน

ดังนั้น เมื่อปี พ.ศ. 2544 ที่ผ่านมา ทางจังหวัดเชียงใหม่จึงได้จัดตั้งโครงการ โรงเรียนสีขาว ขึ้นตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อเป็นมาตรการรองรับกับปัญหาดังกล่าว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2543: 10)

1. เพื่อให้สถานศึกษาปลอดสารเสพติด ปลอดสื่อลามกอนาจาร ปลอดการพนัน และปลอดจากการทะเลาะวิวาท จนได้รับการยกย่องว่าเป็นโรงเรียนสีขาว

2. เพื่อแสวงหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติด สื่อลามกอนาจาร การพนัน และทะเลาะวิวาท ให้มีผลในเชิงปฏิบัติโดยเร็วและต่อเนื่อง

ซึ่งผลจากการดำเนินงานตาม โครงการพบว่า โครงการประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง โดยสามารถลดจำนวนยาเสพติดในสถานศึกษาลงได้ และได้มีการสร้างเครือข่ายของนักศึกษาในสถานศึกษาที่จะร่วมกันป้องกันและลดใช้ยาเสพติดทุกประเภทขึ้น แต่การแพร่ระบาดของยาเสพติดก็ยังมีได้หมดสิ้นหายไป นอกจากนี้ก็ยังพบว่ากิจกรรมต่าง ๆ ที่แต่ละโรงเรียนจัดขึ้นภายใต้โครงการฯ นั้นส่วนใหญ่นั้นเป็นการให้ความรู้ความเข้าใจเป็นหลัก ยังไม่บรรลุผลในด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนนักศึกษาได้เท่าที่ควร ซึ่งปัจจุบันการแพร่ระบาดของยาเสพติดก็มิได้เกิดแต่ในเฉพาะสถานศึกษาเท่านั้น ปัญหาดังกล่าวได้ลุกลามไปยังหอพักหรือสถานที่อยู่อาศัยของนักเรียนนักศึกษา ที่มีอยู่มากมายในจังหวัดเชียงใหม่ และก็ไม่ใช่แต่เพียงปัญหาเรื่องยาเสพติดเท่านั้น ยังมีการมั่วสุม การเล่นเกมการพนัน เป็นที่ชองสุ่มของโจร ซึ่งส่งผลก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา ทำให้ปัญหากลับขยายขอบเขตและมีความรุนแรงมากขึ้น

จากการเป็นจังหวัดที่มีสถานศึกษาอยู่หลายแห่ง มีหลายระดับชั้น และแต่ละที่ก็เป็นพื้นที่ที่มีชื่อเสียงและมีคุณภาพในการเรียนการสอน ทำให้มีนักเรียนนักศึกษาจากต่างจังหวัดย้ายเข้ามาเรียนหรือศึกษาต่ออย่างมากและบวกกับคนในพื้นที่ ทำให้จังหวัดเชียงใหม่มีนักเรียน นักศึกษาอยู่เป็นจำนวนมาก และเนื่องด้วยเหตุดังกล่าวหากบุคคลที่ย้ายเข้ามาไม่มีบ้านญาติหรือคนที่รู้จักอยู่ภายในจังหวัด ก็จำเป็นต้องเช่าหอพัก บ้านเช่า หรืออพาร์ทเมนท์อยู่ตลอดเวลาที่ศึกษา ทำให้หอพักกลายเป็นปัจจัยที่สำคัญในการเรียน เพื่อความสะดวกสบายในการเดินทางไปเรียน ส่งผลให้ปัจจุบันจังหวัดเชียงใหม่มีหอพักหรือสถานที่ให้เช่าพักอยู่เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะบริเวณรอบ ๆ สถานศึกษาในแต่ละแห่งจะมีความหนาแน่นมาก

ตาราง 1.3 จำนวนหอพักบริเวณรอบสถานศึกษา ในจังหวัดเชียงใหม่

สถานศึกษา	หอพักทั้งหมด	หอพักนักศึกษาไม่ถึง 5 คน (แห่ง)	หอพักที่มีนักศึกษาดั้งแต่ 5 คนขึ้นไป		
			จดทะเบียนแล้ว (แห่ง)	ไม่จดทะเบียน (แห่ง)	รวม
1.ศรีธนาพานิชฯ	225	204	6	15	21
2.ม. พายัพ	41	5	18	18	36
3.ร.ร. วัฒนทัญฯ	23	17	5	1	6
4.พานิชย์ลานนา	154	70	2	7	9
5.วิทยาลัยอาชีวะ	79	123	14	17	31
รวม	522	419	45	58	103

ที่มา : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงใหม่, 31 กรกฎาคม 2545

จากตาราง 3 เห็นได้ว่าเชียงใหม่เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีหอพักอยู่เป็นจำนวนมาก และบ่อยครั้งก็เกิดปัญหาขึ้นจากสภาพการณ์เหล่านี้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องยาเสพติด การพนัน การมั่วสุม หรือปัญหาอาชญากรรมอื่น ๆ เนื่องจากเป็นแหล่งที่รวมของบุคคลต่างเพศ ต่างอายุ ต่างนิสัย และหลากหลายอาชีพ ทำให้เกิดการมั่วสุมกันขึ้น เพราะเป็นสถานที่ที่ลับตาและยังเป็นสถานที่ส่วนบุคคลที่จะทำอะไรก็ได้ ซึ่งเป็นการยากต่อเจ้าหน้าที่ที่จะเข้าไปตรวจค้นหรือควบคุม และจากการสำรวจหอพักในจังหวัดจำนวน 522 แห่ง พบว่ามีจำนวนหอพักกว่า 60% ที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติด โดยผู้พักซื้อยาเสพติดจากข้างนอกมาเสพในห้องพัก และมีจำนวน 2% ที่มีผู้ค้ารายย่อยนำยาเสพติดมาขายในหอพัก หากมีการสำรวจหอพักครบทุกแห่งแล้ว สถิติเกี่ยวกับยาเสพติดคงมีจำนวนมากกว่านี้ ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่น่าเป็นห่วง (สำนักงาน ป.ป.ส.จังหวัดเชียงใหม่, 2546: 1)

ดังนั้นทางจังหวัดจึงได้ดำเนินการจัดระเบียบหอพัก ภายใต้โครงการหอพักสีขาวตามนโยบายของรัฐบาลเพื่อลดปัญหาดังกล่าว โดยถือเป็นโครงการทดลองหรือโครงการนำร่อง ซึ่งทั่วประเทศมีอยู่ 8 จังหวัดเท่านั้นที่เริ่มบังคับใช้ และเชียงใหม่ก็ถือว่าเป็นจังหวัดแรกที่เริ่มปฏิบัติอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรมก่อน โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507, พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติดฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2543) และประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 294 ว่าด้วยพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเยาวชน โดยได้ตั้งคณะทำงานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน เพื่อดำเนินการกำหนดมาตรการและแนวทางการจัดระเบียบหอพักของจังหวัด และแต่งตั้งชุดปฏิบัติการสำรวจตรวจสอบหอพัก จำนวน 6 ชุด ในพื้นที่อำเภอเมืองเชียงใหม่ และ

อำเภอสันทราย ซึ่งมีสถานศึกษาในระดับอาชีวะและอุดมศึกษาอยู่อย่างหนาแน่น เพื่อดำเนินการ
ออกตรวจสอบหอพักต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในหอพักอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว ตาม
นโยบายการเอาชนะยาเสพติดของรัฐบาล

2. สร้างความเข้มแข็งในกลุ่มเครือข่ายผู้ประกอบการหอพักและผู้เช่าพัก เพื่อเป็นหน่วย
ประสานงานกับภาครัฐ ในการสอดส่องดูแลปัญหาเสพติดในหอพักและสถานที่ให้เช่าพักซึ่งอยู่
ในบริเวณใกล้เคียงกัน

3. สร้างความรู้ความเข้าใจ ทศนคติ และค่านิยม ที่ถูกต้องเหมาะสม ในการเลือกเข้าพักใน
หอพักและสถานที่ให้เช่าพักของนักเรียนนักศึกษาและเยาวชนที่ต้องพักในหอพัก

ทั้งนี้จากการประชุมสัมมนาโครงการหอพักศึกษา เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2546 พบว่าการ
ดำเนินงานของโครงการฯ ที่ผ่านมายังคงมีปัญหาในหลายด้านด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นความรู้ความ
เข้าใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง ความชัดเจนในกฎระเบียบ ความล่าช้าในการดำเนินงาน หรือการไม่สามารถ
เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างครอบคลุม อันเนื่องมาจากจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องทางกฎหมาย และ
การประชาสัมพันธ์ที่ไม่ทั่วถึง ทำให้การดำเนินงานมีอุปสรรคและไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่
แท้จริงได้ และได้มีการสรุปสภาพปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการฯ ของคณะทำงาน
คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและเยาวชนในหอพักเอกชน ทั้งในส่วนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ
ผู้ประกอบการหอพัก รวมถึงนักเรียน นักศึกษาหรือผู้เช่าพัก ไว้ดังนี้ (สำนักงานพัฒนาสังคมและ
ความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงใหม่, 2546)

1. จังหวัดเชียงใหม่มีหอพักนักเรียนนักศึกษาจำนวนมาก เนื่องจากมีสถาบันการศึกษามาก
โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษา ทำให้ดูแลได้ไม่ทั่วถึงและเนื่องจากมีบุคลากรไม่เพียงพอ

2. ผู้ประกอบการหอพักจำนวนมาก เลี่ยงไม่ยอมมาจดทะเบียน เนื่องจากไม่ต้องการที่จะอยู่
ในระเบียบของกฎหมาย และกลัวว่าหากจดทะเบียนจะไม่มึนักเรียนเข้าพัก

3. หอพักเป็นสถานที่อยู่อาศัย ซึ่งเป็นสถานที่ส่วนตัวยากแก่การเข้าไปตรวจตราของทาง
เจ้าหน้าที่ ทั้งตำรวจและพนักงานเจ้าหน้าที่หอพัก นอกจากนี้จะมีหลักฐานอันน่าเชื่อถือได้ว่าจะมีการ
กระทำความผิดเท่านั้น

4. กฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน มีความล้าหลังและมีช่องโหว่ของกฎหมายมาก เนื่องจากใช้
มากกว่า 40 ปีแล้ว โดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับอาคารชุดที่ไม่เข้าข่ายของกฎหมาย และหากไม่เข้าข่าย
ของกฎหมายฉบับนี้จะต้องไปจดทะเบียนที่ใด

5. นักเรียน นักศึกษาในปัจจุบันมีอิสระในการเลือกหอพักค่อนข้างมาก จึงเลือกที่จะอยู่
หอพักที่ไม่ได้จดทะเบียนมากกว่า เนื่องจากมีกฎระเบียบน้อยและมีอิสระมากกว่า

การดำเนินโครงการหอพักศึกษาดังกล่าว เป็นโครงการต่อเนื่องที่รัฐบาลได้สานต่อเรื่อยมา ซึ่งเป็นผลจากนโยบายการจัดระเบียบสังคม แต่การประเมินผลโครงการอย่างเป็นทางการจากหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือเกี่ยวข้อง ยังไม่เป็นที่แพร่หลายและยังไม่มีหน่วยงานใดทำหน้าที่โดยตรงในการประเมินผลการดำเนินการ โดยเฉพาะผู้ประเมินที่เป็นบุคคลภายนอกโครงการฯ ทำให้ไม่สามารถสรุปผลการดำเนินโครงการฯ ดังกล่าวได้ว่าบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใดและอยู่ในระดับใดหรือก่อให้เกิดผลกระทบที่พึงปรารถนาและไม่ปรารถนาอย่างไร ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะประเมินโครงการดังกล่าว เพื่อเป็นข้อมูลเสนอแนะแก่ผู้รับผิดชอบโครงการได้ปรับปรุงแก้ไขส่วนบกพร่อง ตลอดจนเป็นการกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานในโครงการได้พัฒนาการดำเนินงานโครงการให้เกิดประสิทธิผล และเพื่อนำผลที่ได้รับจากการศึกษาไปกำหนดแนวทางการจัดการโครงการหอพักศึกษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและก่อให้เกิดประสิทธิผลอย่างแท้จริงในการพัฒนาสังคมของประเทศ

5. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 5.1 เพื่อประเมินประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการหอพักศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่
- 5.2 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการหอพักศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่
- 5.3 เพื่อระบุถึงปัญหา อุปสรรค และเสนอแนะแนวทางในการดำเนินงานโครงการหอพักศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

6. สมมติฐานในการศึกษา

- 6.1 การดำเนินงานโครงการหอพักศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่บรรลุประสิทธิผลในระดับมาก
- 6.2 ปัจจัยทางด้านการให้ความสนใจและความร่วมมือของผู้ประกอบการหอพักและผู้เช่าพักกับโครงการฯ และแนวทางในการดำเนินงานโครงการฯ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการหอพักศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่
- 6.3 ปัจจัยทางด้านลักษณะส่วนบุคคลของผู้ประกอบการหอพักและผู้เช่าพัก ได้แก่ เพศ และระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับความสนใจและการให้ความร่วมมือกับโครงการหอพักศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ข้อเสนอเกี่ยวกับปัจจัยการดำเนินงาน โครงการหอพักสีขาวจะนำไปใช้เพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตาม เพื่อการบรรลุประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

7.2 ปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับโครงการหอพักสีขาว จะนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างมาตรการจัดระเบียบหอพักให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น และใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนสำหรับรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

8. ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งประเมินผลการดำเนินงาน โครงการหอพักสีขาวในจังหวัดเชียงใหม่ โดยเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายการจัดระเบียบสังคมของรัฐบาลปี 2545 ซึ่งอยู่ภายใต้ปีงบประมาณ 2546 ภายในเขตพื้นที่อำเภอเมืองเชียงใหม่ และอำเภอสันทราย ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงระหว่างเดือนสิงหาคม - ตุลาคม 2547 และเป็นการประเมินประสิทธิผลของโครงการฯ โดยอิงวัตถุประสงค์ของโครงการที่เป็นลายลักษณ์อักษร

9. นิยามศัพท์ทั่วไป

9.1 หอพัก หมายถึง สถานที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรับผู้พักตามพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 ซึ่งได้แก่หอพักเอกชนที่รับนักเรียน นิสิต นักศึกษา เข้าพักตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป โดยอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง และอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

9.2 หอพักสีขาว หมายถึง เขตหรือบริเวณหอพักที่ปลอดภัยสะอาด และมีความปลอดภัยแก่ร่างกายและทรัพย์สิน

9.3 ผู้ประกอบการหอพัก หมายถึง บุคคลที่เป็นเจ้าของและควบคุมดูแลหอพัก ที่ผ่านการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 และได้รับการจดทะเบียนมาแล้วไม่ต่ำกว่า 3 เดือน

9.4 ผู้เช่าพัก หมายถึง ผู้ที่เข้าพักอาศัยในหอพักที่ผ่านการจดทะเบียนอย่างถูกต้องตามพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 และจ่ายทรัพย์สินค่าตอบแทนเป็นรายเดือน และอยู่หอพักนั้นมาตั้งแต่เดือนมีนาคม พ.ศ. 2547

9.5 นโยบายการจัดระเบียบหอพัก หมายถึง มาตรการทางด้านกฎหมาย ข้อบังคับ คำสั่ง ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการป้องกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมผู้ประกอบการหอพัก